

Nr 132.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ny stat för universitetskanslersexpeditionen; given Stockholms slott den 21 februari 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att

dels godkänna den av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna utgiftsstaten för universitetskanslersexpeditionen att tillämpas från och med år 1920 samt de av departementschefen förordade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i staten upptagna avlöningsförmåner;

dels, vid bifall till det av departementschefen framlagda statförslaget, höja det ordinarie anslaget till universitetskanslersexpeditionen, nu 9,550 kronor, därav 8,200 kronor bestämt anslag och 1,350 kronor förslagsanslag, högst, med 8,850 kronor, därav 5,100 kronor bestämt anslag och 3,750 kronor förslagsanslag, högst, till 18,400 kronor, därav 13,300 kronor bestämt anslag och 5,100 kronor förslagsanslag, högst;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder befattning vid universitetskanslersexpeditionen, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser, samt

att nuvarande kanslerssekreteraren, därest han icke före den 15 november 1919 anmäler, att han vill underkasta sig den nya staten och därvid fästade villkor och bestämmelser, och därest han icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid honom enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

dels ock på tilläggsstat för år 1919 såsom förslagsanslag, högst, anvisa

för hyra av arkiv- och expeditiionslokal för universitetskanslersexpeditionen för tiden den 1 oktober 1919—den 31 mars 1920 jämte städning och rengöring därav samt för bestridande av flyttningskostnad och anskaffande av inventarier till berörda lokal 5,440 kronor samt

för uppehållande av verksamheten vid universitetskanslersexpeditionen under år 1919 3,450 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde härefter:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående ny stat för universitetskanslers-expeditionen, beräkna för ändamålet en ökning av det ordinarie anslaget till nämnda expedition med 9,000 kronor. Likaledes har Kungl. Maj:t, på min därom gjorda hemställan, föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition i samma ämne, beräkna på tilläggsstat för år 1919 ett belopp av 10,000 kronor.

Sedan ärendet numera underkastats ytterligare prövning och utredning, anhåller jag att ånyo få inför Kungl. Maj:t anmäla detsamma, och tillåter jag mig härvid anföra följande:

*Ny stat för
universitets-
kanslers-
expeditionen
m. m.*

1903 års stat
för kanslers-
expeditionen.

Stat för universitetskanslersexpeditionen fastställdes genom Kungl. Maj:ts brev den 18 december 1903. Denna stat var av följande lydelse:

kanslerssekreterarens avlöning	kronor 5,500:—
däraf beräknades för hyra av arkiv- och expeditiionslokal 900 kronor samt för skrivmaterialier och expenser 100 kronor;	
amanuensens arvode	» 500:—
vaktmästarbiträdets arvode	» 500:—
	<hr/> Summa kronor 6,500:—

Till betäckande av nämnda summa beräknades vid statens fastställande och utgingo följande medel:

från universitetet i Uppsala.....	kronor 3,000:—
» » » Lund	» 2,000:—
» karolinska mediko-kirurgiska institutet	» 1,000:—
» Göteborgs högskola.....	» 500:—
	<hr/> Summa kronor 6,500:—

För universitetens del utgingo vederbörande belopp till en början delvis från reservfonderna; de blevo sedermera uppförda i 1907 års nya utgifts-stater. De för karolinska institutet utgående medlen upptogos å nämnda instituts stat.

Efter fastställandet av omförmälda stat för kanslersexpeditionen förbättrades kanslerssekreterarens löneförmåner ytterligare genom tillskott från Stockholms högskola. Vid förlänandet av rätt för denna högskola att anställa vissa filosofiska samt stats- och rättsvetenskapliga examina föreskrev nämligen Kungl. Maj:t, att högskolan skulle till kanslerssekreteraren i arvode utbetala tillhoppa 1,000 kronor för år.

Kanslerssekreteraren ägde emellertid ej rätt till ålderstillägg; och beträffande hans ställning må erinras, att han då ej innehade en fast tjänst: kanslern ägde att för sin expedition förordna en sekreterare.

1908 års stat
för kanslers-
expeditionen.

Då fråga år 1908 var före angående lönereglering för rikets universitet och karolinska institutet, förelåg jämväl till behandling förslag angående ändring i staten för universitetskanslersexpeditionen.

Framställning hade av dåvarande universitetskanslern gjorts angående dels förändrad ställning och förbättrade avlöningsförmåner för kanslerssekreteraren, dels ock vissa tillägg och förändringar i övrigt i den för kanslersexpeditionen fastställda staten.

I avseende å dessa framställningar ävensom beträffande däröver avgivna yttranden samt vad av dåvarande departementschefen vid ärendets

anmälan inför Kungl. Maj:t den 6 mars 1908 i samma hänseenden anförts tillåter jag mig hänvisa till det Kungl. Maj:ts proposition nr 97 till 1908 års riksdag bilagda utdrag av statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden sid. 195—208.

Enligt departementschefens tillstyrkan framlade Kungl. Maj:t för 1908 års riksdag följande förslag till stat för universitetskanslersexpeditionen:

Till en kanslerssekreterare: lön	kronor 4,000: —	
tjänstgöringspenningar	2,000: —	kronor 6,000: —
Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter ytterligare fem år med 500 kronor.		
Till arvode åt en amanuens.....		1,500: —
» » » ett vaktmästarbiträde		800: —
» anlitande av sakkunniga biträden (förslagsanslag, högst)		1,900: —
Till hyra av arkiv- och expeditiionslokal, till skrivmaterialier, brandförsäkring och expenser, att för ommälda ändamål ställas till förfogande av kanslerssekreteraren, med skyldighet för honom att bestrida de härmed avsedda utgifterna		1,400: —
Summa kronor 11,600: —		

Denna stat skulle lända till efterrättelse från och med år 1909 med iakttagande att till fyllande av statens slutsumma utöver statsanslaget skulle tagas i beräkning tillhoppa 1,500 kronor såsom till kanslerssekreteraren utgående lönebidrag från Stockholms och Göteborgs högskolor, vilka bidrag borde betraktas såsom ingående i den egentliga lönen för kanslerssekreteraren.

I avseende å kanslerssekreterarens avlöning må från statsrådsprotokollet erinras, att densamma upptagits till samma belopp som avlöningen till sekreterarna vid universiteten i Uppsala och Lund, varigenom kanslerssekreteraren ock skulle bliva i pensionshänseende likställd med universitetens sekreterare. Att någon del av kanslerssekreterarens avlöningsbelopp ej ansetts böra rubriceras såsom ortstillägg förklarades sammanhänga därmed, att kanslersämbetet och kanslerns expedition ej vore ovillkorligen bundna vid viss ort.

Kungl. Maj:ts förslag innebar jämväl, att kanslerssekreteraren borde erhålla en, även frånsett löneförmånerna, förändrad ställning, så till vida att tjänsten borde tillsättas medelst fullmakt av Kungl. Maj:t. Härjämte

föreslogos vissa villkor och bestämmelser för åtnjutande av de för kanslerssekreteraren ifrågasatta avlöningsförmånerna.

I avseende å den av Kungl. Maj:t sålunda föreslagna staten för kanslersexpeditionen förklarade sig riksdagen (i skrivelse den 1 juni 1908 nr 8) icke hava annat att erinra än att, då såväl den å expeditionen anställde amanuensens som även vaktmästarens tjänstgöring måste anses föga betungande, de för dessa befattningshavare beräknade arvoden, respektive 1,500 kronor och 800 kronor, syntes väl högt tilltagna och kunde skäligen nedsättas till respektive 1,250 och 500 kronor; av det till amanuensen utgående arvode borde 250 kronor beräknas utgöra vikariatsersättning. Därjämte hade riksdagen ansett, att anslagsrubriken »arvode åt en amanuens» borde förändras till »arvode för tjänstebitråde åt kanslerssekreteraren».

Genom Kungl. Maj:ts brev den 13 juni 1908 fastställdes i enlighet med riksdagens beslut stat för universitetskanslersexpeditionen, slutande å ett belopp av 11,050 kronor.

Samtidigt uppfördes under ny rubrik, universitetskanslerns expedition, på ordinarie stat under riksstatens åttonde huvudtitel ett anslag å 9,550 kronor, därav förslagsanslag, högst 1,900 kronor, varjämte bestämdes, att till fyllande av statens slutsumma utöver nämnda nya statsanslag å 9,550 kronor skulle tagas i beräkning tillhoppa 1,500 kronor såsom till kanslerssekreteraren utgående lönebidrag från Stockholms och Göteborgs högskolor, vilka lönebidrag skulle anses såsom tillhörande den egentliga lönen för kanslerssekreteraren, samt att statsanslaget skulle av statskontoret på rekvisition utbetalas till kanslerssekreteraren mot redovisning i vad anginge posterna till arvoden för tjänstebitråde och vaktmästare samt till anlitage av sakkunniga, vilket sistnämnda anslag skulle enligt kanslerns bestämmande användas för avsett ändamål.

Enligt kungörelse den 13 juni 1908 stadgades vissa villkor och bestämmelser för åtnjutande av de för universitetskanslerssekreteraren fastställda nya avlöningsförmånerna.

Bestämmelser
angående den
vid kanslers-
expeditionen
anställda per-
sonal m. m.
(kungl. brev
22₁ 1909).

Med anledning av den nya statens fastställande meddelades genom Kungl. Maj:ts brev den 22 januari 1909 till kanslern för rikets universitet förnyade bestämmelser rörande den vid kanslersexpeditionen anställda personal m. m.

Enligt angivna Kungl. Maj:ts brev åligger det kanslerssekreteraren:

1) att bereda och för kanslern föredraga inkomna mål och ärenden, ombesörja deras vederbörliga registrering och expedition samt i allmänhet inför kanslern ansvara för ämbetsgöromålens behöriga gång;

2) att i enlighet med gällande bestämmelser förteckna och vårda kanslersämbetets arkiv samt till kanslersexpeditionen hörande bokförråd;

3) att till tjänstebiträde och vaktmästarbiträde för varje månad utbetala dem tillkommande avlöningsmedel samt här för årligen till kammarrätten medelst företeende av vederbörliga kvittenslistor avgiva redovisning; ävensom

4) att jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 1 maj 1903 ansvara för och ombestyr brandförsäkring av vissa för kanslersexpeditionens räkning anskaffade, av staten inlösta inventarier samt inför kammarrätten årligen redovisa för dem. (§ 1).

Den enligt Kungl. Maj:ts brev den 13 juni 1908 kanslerssekreteraren åliggande skyldighet att bestrida utgifter för hyra av arkiv- och expeditiionslokal, till skrivmaterialier, brandförsäkring och expenser skall fortfara under semester och tjänstledighet. (§ 2).

Kanslern tillkommer att förordna vikarie för kanslerssekreteraren under dennes semester eller under tjänstledighet, som ej överstiger ett halft år. För längre tid förordnas vikarie av Kungl. Maj:t, efter förslag av kanslern. (§ 3).

Det i staten uppförda anslag till arvode för tjänstebiträde åt kanslerssekreteraren användes för sagda ändamål enligt de närmare bestämmelser kanslern härom meddelar. Till tjänstebiträde antagen person är skyldig att vid semester för kanslerssekreteraren eller då denne eljest åtnjuter tjänstledighet efter förordnande av kanslern bestrida kanslerssekreterartjänsten. (§ 4).

För anställande av vaktmästarbiträde skall krävas kanslerns godkännande. (§ 5).

Kanslersexpeditionen med därtill hörande arkiv skall hållas tillgänglig för allmänheten minst en timme varje söckendag under månaderna september—maj samt minst en timme å två söckendagar i veckan under den övriga delen av året; skolande offentligt tillkännagivande, på sätt av kanslern bestämmes, äga rum rörande de tider, expeditionen hålles öppen, ävensom anslag därom finnas vid expeditionen. (§ 6).

På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning beslöt 1912 års riksdag, att staten för kanslersexpeditionen skulle, utan ändring i statens slutsumma, jämkas på det sätt, att tjänstebiträdets arvode höjdes till 1,500 kronor och att till anlitande av sakkunniga biträden såsom förslagsanslag, högst uppfördes ett belopp av 1,650 kronor.

Vidare beslöt, likaledes på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning, 1913 års riksdag, att staten för kanslersexpeditionen skulle, utan ändring i statens slutsumma, jämkas på det sätt, att vaktmästarbiträdets arvode höjdes till 800 kronor och att till anlitande av sakkunniga biträden såsom förslagsanslag, högst uppfördes ett belopp av 1,350 kronor.

Statens slutsumma, 11,050 kronor, är alltså sedan början av år 1909, då staten trädde i tillämpning, fortfarande oförändrad.

Nu har universitetskanslern i skrivelse av den 28 oktober 1918 gjort framställning angående vissa ändringar i staten för kanslersexpeditionen.

Kanslern erinrar till en början, hurusom sedan år 1908 de ärenden, som handlades av kanslersämbetet, högst väsentligt ökats, samt meddelar till belysande härav följande tablåer:

Genom beslut av 1912 och 1913 års riksdagar vidtagna ändringar i staten för kanslersexpeditionen.

Universitetskanslerns framställning 28/10 1918 angående ändring i staten för kanslersexpeditionen.

Tab. I.

Vid universitetskanslersexpeditionen diarieförda ärenden.

År	Antal diarie- nummer	År	Antal diarie- nummer
1903	766	1911	1,124
1904	848	1912	1,199
1905	783	1913	1,153
1906	921	1914	1,192
1907	999	1915	1,131
1908	1,054	1916	1,255
1909	1,176	1917	1,400
1910	1,171	1918 $\frac{1}{1}-\frac{80}{9}$	1,137

Tab. II.

Inför universitetskanslern föredragna ärenden.

(Antal nummer i föredragningslistorna).

År	Uppsala universitet	Lunds universitet	Karolinska institutet	Stockholms högskola	Göteborgs högskola	Gemen- samma ärenden	Summa
1906	311	185	82	21	14	361	974
1907	368	192	102	29	15	348	1,054
1908	364	196	107	28	20	357	1,072
1909	470	287	147	17	21	325	1,267
1910	429	321	123	23	16	414	1,326
1911	460	232	142	35	17	282	1,168
1912	442	322	120	25	16	363	1,288
1913	405	328	130	19	19	319	1,220
1914	435	283	128	21	25	301	1,193
1915	463	351	118	29	13	288	1,262
1916	444	278	174	17	19	326	1,258
1917	494	388	198	24	29	401	1,534
1918 $\frac{1}{1}-\frac{80}{9}$	403	265	127	10	19	279	1,103

I avseende å sistnämnda tablå meddelas, att ärendena vid kanslersexpeditionen vore av synnerligen växlande omfattning, i det att, medan en del av dem utgjordes av löpande småärenden, en annan stor del, särskilt s. k. gemensamma ärenden, vilka oftast vore desamma, som sedermera behandlades inom ecklesiastikdepartementet, kunde vara av stor vidlyftighet och omfattning.

Kanslern yttrar sig vidare beträffande kanslerssekreteraren och anför härutinnan:

Genom att arbetsmängden inom kanslersexpeditionen sålunda allt mera svällt ut, hade naturligtvis kanslerssekreterarens arbete erhållit en betydande omfattning; kanslern ansåge, att på grund därav en förbättring i hans löneförmåner vore i och för sig väl påkallad. Därtill komme, att dessa löneförmåner icke syntes kanslern rättvisligen böra understiga vad som enligt beslut av 1918 års riksdag fastställts för vissa i tjänsteställning med kanslerssekreteraren jämförliga ämbetsmän, nämligen sekreteraren hos justitiekanslersämbetet, sekreteraren å justitieombudsmansexpeditionen och sekreteraren å militieombudsmansexpeditionen. För dem hade nämligen fastställts en avlönning av 8,100 kronor, därav lön 5,000 kronor, tjänstgöringspenningar 2,500 kronor och ortstillägg 600 kronor, vartill kunde komma ett ålderstillägg till lönen, att utgå efter fem år med 600 kronor. I likhet med vad som yttrats om sekreteraren hos justitiekanslersämbetet, kunde otvivelaktigt jämväl om kanslerssekreteraren sägas, att hans tjänstverksamhet blivit allt mera krävande och numera kunde jämföras och likställas med exempelvis kanslirådens i Kungl. Maj:ts kansli. I likhet med nämnde sekreterare kunde han icke påräkna befordran inom eget verk. Att märka vore ävenledes, att sekreteraren hos justitiekanslersämbetet hade till sitt biträde en registrator och två amanuenser, och att ärendenas antal i detta ämbetsverk syntes snarare vara mindre än större än antalet ärenden hos universitetskanslersexpeditionen.

En nödvändig förutsättning för att universitetskanslern skulle hava utsikt att kunna få som sekreterare behålla eller förvärva en person med erforderliga kvalifikationer vore enligt kanslerns förmenande, att denne tjänstemans avlöningsförmåner förbättrades och likställdes med dem, som, enligt vad nyss sagts, nyligen bestämts för ovanbemälda tre sekreterare.

För åtnjutande av ålderstillägg borde givetvis den nuvarande innehavaren av kanslerssekreterarbefattningen äga rätt att tillgodoräkna sig den tid, han varit ordinarie innehavare av samma befattning. Med hänsyn därtill och med anledning därav, att enligt den föreslagna ändrade staten kanslerssekreteraren skulle vara berättigad icke till två utan till allenast ett ålderstillägg, erfordrades vissa formella jämkningar i de för kanslerssekreteraren genom kungörelsen den 13 juni 1908 fastställda villkor och bestämmelser för avlöningsförmånernas åtnjutande, punkten h). I övrigt saknade kanslern anledning ifrågasätta någon ändring i berörda villkor och bestämmelser.

Kanslern övergår därefter att behandla anslaget till arvode för tjänstebitråde åt kanslerssekreteraren och anför i detta hänseende:

Anslaget till arvode för tjänstebitråde åt kanslerssekreteraren, numera 1,500 kronor, hade använts till avlönning åt en amanuens, vartill i regel antagits en juridiskt bildad person. Amanuensen vore, enligt ovanberörda bestämmelser, skyldig att vid semester för kanslerssekreteraren — högst en och en halv månad årligen — samt under tjänstledighet för denne efter förordnande bestrida kanslerssekreterartjänsten.

Med anledning därav hade, enligt bestämmande av kanslern, anslaget till tjänstebiträde pläгат uppdelas så, att 250 kronor årligen, motsvarande kanslerssekreterarens tjänstgöringspenningar för en och en halv månad, använts till ersättning åt amanuensen vid vikariat under kanslerssekreterarens semester och återstoden, 1,250 kronor om året eller 104 kronor 17 öre i månaden, utgått såsom amanuensarvode.

Den med amanuensbefattningen i övrigt förenade tjänstgöringen hade bestått i dels registrering av inkommande mål och ärenden, dels ock vanliga amanuensgöromål, såsom kollationering, expedition av utgående resolutioner och ämbetsskrivelser samt avskrifter, framtäggande och inläggande av handlingar ävensom biträde vid uppsättning av koncept och s. k. (utförliga) föredragningslistor. Dessutom hade amanuensen fått utföra sådant renskrivningsarbete, som ej lämpligen kunnat från expeditionslokalen bortlämnas till renskrivningsbyrå. Även hade han pläгат biträda vid rekvisition av statsmedel och redovisning för dem samt, då han varit därtill kvalificerad, med förande av sakregister. Amanuensens dagliga arbetstid hade i regel utgjort ungefär tre timmar.

Såsom av det sagda syntes framgå, säger kanslern, vore för amanuens tjänstens bestridande, med undantag för de tillfällen, då amanuensen hade att vikariera för kanslerssekreteraren, någon egentlig ämbetsmannautbildning icke nödvändigtvis behöfver, bortsett dock från arbetet med sakregistret, varför erfordrades större rutin och särskilt noggrann kännedom om kanslersärendena. I övrigt bestode göromålen av en mängd tidskrävande små bestyr, för vilka måste förutsättas huvudsakligen vanlig om dömesförmåga, ordningssinne och punktlighet jämte expeditionsvana.

För förenande av de ovannämnda olikartade göromålen hade det emellertid ända till och med år 1917 lyckats att erhålla kvalificerad arbetskraft, men under år 1918 hade detta visat sig omöjligt. För den obetydliga avlöning, som erbjödes, syntes villiga kompetenta sökande till tjänsten numera icke kunna räknas. Upprepade försök att få platsen nöjaktigt besatt hade misslyckats, och förhållandena hade småningom blivit fullständigt ohållbara, i det att balans av ärenden uppstått och vissa göromål vid expeditionen, särskilt förandet av det för expeditionsarbetet viktiga sakregistret, måst eftersättas. För ett någorlunda nöjaktigt uppehållande av arbetet hade tillfällig skrivhjälp anlåtats och kanslerssekreteraren måst åtaga sig rena expeditions- och registreringsgöromål i en omfattning, som icke borde av honom fordras. Förr då ärendenas antal var jämförelsevis obetydligt och expeditionsarbetet enklare, kunde sådant ifrågasättas, men icke numera, sedan expeditionen genom omständigheternas makt utvecklats till ett ämbetsverk i smått.

På sätt av den lämnade redogörelsen syntes framgå, fortsätter kanslern, vore amanuensbefattningen vid kanslersexpeditionen med densamma dittills tilldelade uppgifter i själva verket icke någon lämpligt anordnad tjänstebefattning. Så länge skyldigheten att vikariera för kanslerssekreteraren vore förbunden med dagligt biträde vid småbestyr å expeditionen, innebure nämligen denna anordning slöseri med högre kvalificerad arbetskraft under större delen av året. Utan tvivel vore det därför lämpligare att för utförande av nämnda små bestyr med registrering, expedition m. m. kunna hava tillgängligt ett därtill kompetent kvinnligt biträde, som därjämte skulle kunna inom expeditionslokalen utföra även sådana renskrivningsarbeten, som dittills måst utlämnas till privata renskrivningsbyråer. Därigenom vunnas den mycket avsevärda fördelen, att expeditionen icke såsom dittills bleve för dessa renskrivningsarbeten beroende av renskrivningsbyråernas villighet eller förmåga att åtaga sig desamma, vilket under nuvarande förhållanden esomoftast vällat svårigheter, isynnerhet då det

gällt brådskande eller mera vidlyftiga utskrifter. Jämväl två andra ej oviktiga önskemål skulle genom nämnda anordning bli tillgodosedda, nämligen dels att även vid de tillfällen, då kanslerssekreteraren vore upptagen av föredragning i kanslerns bostad, där densamma vanligen ägde rum, någon vore tillstädes på kanslersexpeditionen för mottagande av handlingar och telefonbud, besvarande av frågor o. s. v., dels ock att vid det alltjämt återkommande kollationeringsarbetet och annat dylikt arbete hava biträde tillgängligt under hela den dagliga arbetstiden.

Det föreslagna kvinnliga biträdet borde, för att kunna nöjaktigt bestrida ovanberörda göromål, vara jämförelsevis högt kvalificerat. Förutom ordningssinne och expeditivsvana fordrades t. ex. givetvis vissa språkkunskaper. En avlöning av 1,600 kronor, därav 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, med rätt till två ålderstillägg à 200 kronor, syntes ingalunda vara för högt tilltagen såsom ersättning åt ett sådant biträde. Snarare kunde det under nuvarande förhållanden vara högeligen att befara, att svårighet kunde uppstå att för en dylik avlöning anskaffa lämplig arbetskraft.

Härefter återstode frågan om sättet för beredande av vikarie för kanslerssekreteraren. Uppenbart vore, att, om den nuvarande amanuensbefattningen utan vidare utbyttes mot en kvinnlig biträdesbefattning, det skulle bli förenat med stor svårighet att under ledighet för kanslerssekreteraren behörigen upprätthålla dennes befattning. En viss oro och otrygghet måste ju häfta vid ett ämbetsverk, där det huvudsakliga arbetet vilade uteslutande på en enda tjänsteman — oavsett kanslerssekreterarens behov att såsom andra statsfunktionärer åtnjuta förmånen av semester. Det vore därför oundgängligen nödvändigt, att den hittillsvarande, för juridiskt utbildad innehavare avsedda amanuens tjänsten bibehölls på sådant sätt, att en för vikariat å kanslerssekreterarbefattningen kompetent person fortfarande anställdes med skyldighet att vikariera för kanslerssekreteraren under semester och tjänstledighet för denne. Erfarenheten hade under år 1918 visat, att då amanuens med sådan kompetens och sådan skyldighet icke funnits tillgänglig, synnerligen stora svårigheter uppstått att under kanslerssekreterarens sjukdom anskaffa lämplig vikarie. Amanuensen borde vidare — bland annat för att bli kompetent att fullgöra dylikt vikariat — under den återstående delen av året i viss omfattning tjänstgöra å expeditionen. En tjänstgöringstid av ett par timmar om dagen under hela året med undantag för någon ledighetstid syntes härför kunna vara tillfyllest. Särskilt borde det åligga honom att föra ovan omnämnda sakregister. Ersättningen härför syntes icke kunna skäligen sättas till lägre belopp än 2,000 kronor om året, varjämte givetvis särskild gottgörelse för vikariat å kanslerssekreterarbefattningen borde utgå.

Beträffande vaktmästarbiträde anför kanslern vidare:

Vaktmästarens arvode utgjorde, såsom nämnts, allenast 800 kronor om året. För detta obetydliga belopp hade det visserligen dittills lyckats att nödtorftligen uppehålla tjänsten. Men när den nu tjänstgörande vaktmästaren, vilken, bosatt i Duvbo, vore över 76 år gammal och vars synförmåga vore betydligt nedsatt, snart nog måste avgå från befattningen, bleve med all säkerhet tjänstens återbesättande med ny innehavare förenat med synnerligen stora svårigheter eller snarare rent av omöjligt, om ej det nuvarande arvodet väsentligen ökades. Därtill komme, att, därest kanslerns i det följande framställda förslag om inrättande av en särskild expeditionlokal, skild från kanslerssekreterarens enskilda bostad, bleve godkänt, det naturligtvis måste fordras, att vaktmästaren övade tillsyn över lokalens behöriga skötsel, städning o. s. v., samt

att det bleve nödigt att under den tid, expeditionsarbetet påginge, hava tillgång till vaktmästarbiträde för budskickning o. s. v. Kanslern tvekade därför icke att föreslå inrättandet av en fast vaktmästarbefattning vid kanslersexpeditionen, förenad med enahanda avlöning, som för vaktmästare i statens tjänst i allmänhet vore fastställd, nämligen 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg eller tillhoppa 1,200 kronor samt med rätt till två ålderstillägg à 100 kronor.

I fråga om vikariatsersättningar anför kanslern:

Vikariatsarvode för bestridande av kanslerssekreterarens befattning under dennes semester hade dittills utgått av anslaget till arvode åt tjänstebitråde med ett belopp av 250 kronor för en och en halv månad, motsvarande kanslerssekreterarens tjänstgöringspenningar för samma tid. Att hädanefter erhålla lämplig vikarie för ett belopp, motsvarande kanslerssekreterarens tjänstgöringspenningar, även om dessa, på sätt av kanslern föreslagits, höjdes till 2,500 kronor om året, syntes icke vara utförbart. Kanslern ansåge, att gottgörelsen för sådant vikariat borde utgå efter 500 kronor i månaden eller sålunda med 750 kronor för semestervikariat under en och en halv månad.

Efter inrättande av två nya fasta befattningar vid kanslersexpeditionen, nämligen en kvinnlig biträdesbefattning och en vaktmästarbefattning, borde likaledes skäligen belopp beräknas till vikariatsersättningar under semester för dessas innehavare. För anskaffande av ett kvinnligt biträde med erforderlig kompetens för uppehållande av en månads semestervikariat för det kvinnliga biträdet syntes icke under nuvarande förhållanden kunna beräknas lägre belopp än 200 kronor. För en månads semester-vikariat å vaktmästartjänsten syntes böra anslås 100 kronor.

Sammanräknades ovannämnda vikariatsarvodesanslag, tillhoppa 1,050 kronor, med ovan föreslagna amanuensarvode, 2,000 kronor, skulle erfordras ett belopp av 3,050 kronor. Därtill borde dock läggas vad som tilläventyrs kunde erfordras till gottgörelse till vikarier, vilka kanske måste anlitas vid tillfällen, då befattningshavare vid kanslersexpeditionen åtnjöte tjänstledighet utan skyldighet att för avlöande av vikarie avstå mera än tjänstgöringspenningarna. Därför syntes böra beräknas för kanslerssekreterarbefattningen 500 kronor, för den kvinnliga biträdesbefattningen 200 kronor och för vaktmästarbefattningen 100 kronor. Därigenom skulle sammanlagda beloppet av ifrågavarande anslag, vilka lämpligen borde upptagas i en summa såsom förslagsanslag, högst, uppgå till 3,850 kronor.

Nu angivna avlöningsbelopp hade av kanslern upptagits med siffror, vilka kanslern ansåge utgöra det minsta, som — med nuvarande omfattning av kanslersämbetets förvaltningsområde — borde ifrågasättas och naturligtvis utan inberäkning av sådana krigstidstillägg och dylikt, som med anledning av den rådande dyrtiden kunde komma att därutöver utgå.

Därest de av kanslern föreslagna nya ordinarie befattningarna komme att inrättas, komme vissa jämkningar att bliva erforderliga i förberörda av Kungl. Maj:t fastställda bestämmelser rörande den vid kanslersexpeditionen anställda personal m. m.

Anslaget till anlitan av sakkunniga biträden, vilket, såsom av det förut sagda framginge, numera utgjorde högst 1,350 kronor, hade dittills visat sig vara mer än tillräckligt för sitt ändamål och skulle möjligen kunna avrundas nedåt till 1,200 kronor eller i medeltal 100 kronor i månaden.

Vad slutligen anginge anslaget till hyra av arkiv- och expeditiions-lokal, expenser m. m. anför kanslern följande:

Den dittillsvarande anordningen, enligt vilken det därtill anvisade fasta anslaget, 1,400 kronor, uppbures av kanslerssekreteraren utan redovisningsskyldighet men med skyldighet för honom att bestrida de med anslaget avsedda utgifterna, och i sammanhang varmed expeditiionslokalen vore förlagd till kanslerssekreterarens privata bostad, funne kanslern vara i alla avseenden otillfredsställande. I samma mån ämbetsgöromålen och personalen vid expeditionen ökades, bleve givetvis också fordringarna på ökat utrymme allt större, även från den besökande allmänhetens synpunkt, varjämte den ständiga tillväxten av arkivalier och böcker krävde rymligare förvaringsplats. För mottagande av besökande användes för närvarande ett rum inom kanslerssekreterarens privata våning. Största delen av kanslersämbetets arkivalier hade måst deponeras i riksarkivet, där handlingar därför esomoftast måste avhämtas; och expeditionens bokförråd vore i stadig tillväxt. Bestämmelsen, att kanslerssekreteraren skulle mot åtnjutande av ett visst statsanslag bestrida kostnaderna för lokal, expenser m. m. vore visserligen för statsverket synnerligen fördelaktig, men måste ju under alla förhållanden verka ojämnt och med nuvarande låga penningvärde bliva för kanslerssekreteraren oskäligt betungande. Att exakt beräkna, huruvida och i vad mån det för bestridande av ifrågavarande kostnader anvisade statsanslaget, 1,400 kronor, dittills visat sig vara för ändamålet tillräckligt, låte sig icke göra annat än beträffande posterna skrivmaterialier, renskrivning och bokbindning. Kostnaderna därför hade under de år, som närmast föregått den nuvarande kristiden, utgjort sammanlagt ungefär 400 kronor för år. Beloppet av övriga dithörande kostnader — för hyra av arkiv- och expeditiions-lokal, vartill såsom nämnt användes även ett rum, tillhörande kanslerssekreterarens privatbostad, för lokalens städning och rengöring, uppvärmning och belysning, inberäknat kostnad för elektrisk armatur, möblering av nyssnämnda rum samt uppsättning å de tider på dagen, då vaktmästaren, vilken ej kunnat med nuvarande avlöning åläggas vidsträcktare tjänstgöring, icke vore tillstädes — kunde naturligtvis icke ens approximativt beräknas. Att summan av ifrågavarande kostnader numera måste anses väsentligt överstiga 1,400 kronor syntes emellertid kunna antagas såsom visst.

Den efter kanslerns uppfattning ur alla synpunkter lämpligaste utvägen att afhjälpa nu berörda missförhållanden vore den, att statsverket för universitetskanslers-expeditionen, liksom för övriga ämbetsverk och statsmyndigheter, bekostade en lämplig och tillräcklig ämbetslokal, samt att för bestridande av denna kostnad ävensom för lokalens uppvärmning, belysning, städning och rengöring samt för anskaffande av skrivmaterialier och för bekostande av renskrivning och övriga expenser i expeditionens stat uppfördes ett särskilt förslagsanslag. Under den antagliga förutsättningen, att ämbetslokal icke kunde beredas inom något staten tillhörigt hus i huvudstaden, fordrades alltså ett särskilt anslag till hyra av sådan lokal. Hyra jämte uppvärmning och belysning syntes icke för närvarande kunna beräknas för en någorlunda centralt belägen lokal, bestående av två rum samt ett vaktmästarrum eller större tambur m. m., till mindre än 3,000 kronor för år, vartill syntes för städning och rengöring böra läggas omkring 350 kronor. Kostnaden för skrivmaterialier, renskrivning och bokbindning, telegram och telefon borde för framtiden, även om hänsyn toges därtill, att renskrivningsarbetet väsentligen skulle åligga det kvinnliga biträdet, säkerligen ej beräknas till lägre belopp än minst 750 kronor årligen. Kostnad för inventariers brandförsäkring syntes — vid det förhållandet att staten i regel icke plägade mot

brandskada försäkra statsverket tillhörig, för ämbetsverken avsedd löseegendom, och, efter det universitetskanslersexpeditionen erhållit egen ämbetslokal, någon anledning till undantag från denna allmänna regel icke förefunnes — icke vidare böra i staten upptagas eller beräknas. För hyra och expenser syntes sålunda böra beräknas ett förslagsanslag av 4,100 kronor, att användas mot redovisning i vanlig ordning. Uti riksstaten syntes dock icke hela denna summa böra upptagas. De belopp, som utginge från Stockholms och Göteborgs högskolor, 1,000 kronor från den förra och 500 kronor från den senare, och som för närvarande utgjorde bidrag till kanslerssekreterarens avlöning, syntes kanslern nämligen böra hädanefter lämpligen tagas i anspråk såsom bidrag till bekostande av kanslersexpeditionens utgifter för hyra och expenser, vadan i riksstaten skulle, med anmärkning därom i sammanhang med fastställande av universitetskanslersexpeditionens stat, uppföras allenast skillnaden mellan 4,100 kronor och 1,500 kronor eller 2,600 kronor.

De föreslagna ändringarna med avseende å såväl avlöningar som ock anordnandet av expeditiionslokal m. m. vore enligt kanslerns mening av trängande behov påkallade och borde alltså med det snaraste vidtagas. Med avseende å avlöningarna, vilkas definitiva reglerande givetvis icke kunde ske förrän från och med 1920 års början, hade kanslern därför för avsikt att för täckande av redan under år 1918 uppkomna och för år 1919 med säkerhet påräkneliga extra utgifter i särskild skrivelse påkalla Kungl. Maj:ts beslut om särskilda anslag. Beträffande ordnandet av ny expeditiionslokal vore det synnerligen önskvärt att — därest icke mot förmodan någon lokal kunde i staten tillhörig byggnad därtill upplåtas — anslag beviljades för bekostande av hyra för sådan lokal jämte städning m. m. från och med den 1 oktober 1919. Enligt ovanstående kostnadsuppgifter skulle därför erfordras omkring 840 kronor. Flyttningsskostnad jämte utgifter för lokalens anordnande syntes böra beräknas till omkring 250 kronor. Därjämte bleve det nödvändigt att anskaffa möbler m. m. för ett rum jämte ett förrum. Kanslern ansåge, att med nuvarande höga priser därför erfordrades ett belopp av 3,500 kronor, i vilket hänseende han hänvisade till ett skrivelsen bilagt kostnadsförslag. Nämda engångskostnader kunde skäligen upptagas till ett avrundat belopp av 4,600 kronor, vilket syntes böra uppföras såsom förslagsanslag, högst, på tilläggsstat för år 1919.

På grund av vad sålunda anförts hemställer kanslern, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till 1919 års riksdag föreslå riksdagen att

dels, med ändring av nu gällande dithörande bestämmelser, godkänna följande

Stat för universitetskanslersexpeditionen.

Till en kanslerssekreterare, lön	kronor 5,000: —
tjänstgöringspenningar	» 2,500: —
ortstillägg	» 600: —
<hr/>	
Efter fem år kan lönen höjas med 600 kronor.	kronor 8,100: —

Till ett kvinnligt biträde, lön	kronor	900:	
tjänstgöringspenningar	»	550: —	
ortstillägg	»	150: —	kronor 1,600: —

Efter fem år kan lönen höjas med 200 kronor och efter ytterligare fem år med 200 kronor.

Till en vaktmästare, lön	kronor	700: —	
tjänstgöringspenningar	»	350: —	
ortstillägg	»	150: —	» 1,200: —

Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor och efter ytterligare fem år med 100 kronor.

Till anlåtande av sakkunniga biträden, förslagsanslag, högst	»	1,200: —	
Till vikariatsersättningar samt avlönande av amanuens, förslagsanslag, högst	»	3,850: —	
Till hyra och expenser, förslagsanslag	»	4,100: —	

Summa kronor 20,050: —

dels medgiva, att nuvarande innehavaren av kanslerssekreterarbefattningen må för åtnjutande av ålderstillägg äga att räkna sig till godo den tid han varit innehavare av befattningen;

dels för höjning av nuvarande anslag till universitetskanslersexpeditionen, 9,550 kronor, därav förslagsanslag, högst 1,350 kronor, till 18,550 kronor, därav förslagsanslag, högst 5,050 kronor samt förslagsanslag 2,600 kronor, bevilja på ordinarie stat ett belopp av 9,000 kronor;

dels bestämma, att till fyllande av statens slutsumma utöver statsanslaget å 18,550 kronor skola tagas i beräkning såsom hittills tillhoppa 1,500 kronor, bidrag från Stockholms och Göteborgs högskolor, vilket belopp skall, med ändring härutinnan av bestämmelser i resolutionerna den 30 november 1917 angående förlängd rätt för berörda högskolor att anställa vissa examina m. m., utgå såsom bidrag till bestridande av kostnader för hyra och expenser vid universitetskanslersexpeditionen;

dels, vid bifall till vad ovan föreslagits, vidtaga erforderliga jämkningar i och tillägg till kungörelsen den 13 juni 1908 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de för universitetskanslerssekreteraren fastställda löneförmåner;

dels ock för hyra av arkiv- och expeditiionslokal för universitetskanslersexpeditionen för sista kvartalet av år 1919 jämte städning och rengöring därav samt för bestridande av flyttningskostnad och anskaffande av inventarier för berörda lokal på tilläggsstat för år 1919 anvisa såsom förslagsanslag, högst, ett belopp av 4,600 kronor.

Den av kanslern åberopade kostnadsberäkningen för anskaffande av erforderliga inventarier är av följande utseende:

Ungefärlig kostnadsberäkning för anskaffande av ytterligare inventarier för universitetskanslersexpeditionen.

1 större skrivbord	kronor 420:—
1 större bord	» 115:—
1 mindre d:o	» 65:—
1 soffa	» 360:—
4 stolar à 50 kr.	» 200:—
1 skrivstol	» 156:—
1 skåp	» 100:—
2 bokhyllor (ideal) à 27 kr.....	» 54:—
1 bokhylla, enklare	» 80:—
1 väggur	» 80:—
1 golvmatta (pappersgarn-), större	» 500:—
1 d:o	» 200:—
2 luftgardiner med tillbehör	» 70:—
1 skrivmaskin	» 900:—
elektrisk armatur, papperskorgar, korkmatta, bläckhorn och diverse	» 200:—
<hr/>	
Summa kronor 3,500:—	

Löneregleringskommitténs yttrande.

Efter det genom remiss löneregleringskommittén fått sig anbefallt att avgiva yttrande över universitetskanslerns nu gjorda framställning, har kommittén den 11 december 1918 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört följande:

Den föreliggande framställningen avser ett avhjälpande av de svårigheter, som universitetskanslersexpeditionen såväl i avseende å personal som i andra hänseenden fått under senare tiden vidkännas. Att dessa svårigheter liksom ock förhållandena i övrigt äro av en sådan art, att åtgärder synas böra vidtagas för en förbättring av expeditionens ställning, finner kommittén vara ådagalagt.

Kommittén ingår först på frågan om kanslerssekreterarens ställning och avlöningsförmåner och yttrar härom:

I avseende å kanslerssekreteraren innebär förslaget, att med dennes befattning skall, ifrån att den är i avlöningshänseende jämnställd med universitetssekreterares, förbindas avlöningsförmåner, motsvarande dem, som tillkomma innehavare av tjänster i tredje normalgraden inom centrala ämbetsverk — byråchefsbefattningar — eller alltså 8,100 kronor, vartill skulle kunna komma ett ålderstillägg å 600 kronor. I motiven

härför har, bland annat, åberopats, hurusom genom beslut av 1918 års lagtima riksdag enahanda avlöningsförmåner tillerkänts sekreterarna hos justitiekanslersämbetet samt å riksdagens justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditioner, vilka sistnämnda befattningshavare tillförene i avlöningshänseende intagit en ställning, som fullt eller nära motsvarat den, som kanslerssekreteraren för närvarande äger.

Vid bedömande av de avlöningsförmåner, som skäligen kunna synas böra tillkomma kanslerssekreteraren, erinrar kommittén till en början hurusom, då i samband med lönereglering för rikets universitet och karolinska institutet fråga år 1908 var före om en ny stat för kanslersexpeditionen, dåvarande universitetskanslern i den framställning, som av honom gjordes angående förbättrade avlöningsförmåner för kanslerssekreteraren, framballit som sin mening, att avlöningsförmånerna vid tjänsten borde, i enlighet med de grunder, som tillämpats vid fastställande av nyare stater, bestämts till ett belopp, något överstigande vad som tillkomme innehavare av andra gradens tjänster men lägre än avlöningen för en tredje gradens tjänst. Kanslern hade föreslagit, att kanslerssekreterarens avlöningsförmåner måtte bestämmas till 4,000 kronor i lön, 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar och 400 kronor i ortstillägg, eller alltså tillbopa 6,400 kronor, varjämte lönen skulle kunna efter respektive 5 och 10 år höjas med två ålderstillägg, vardera å 500 kronor. I häröver avgivet utlåtande hade emellertid statskontoret förklarat sig icke hava funnit tillräckliga skäl förebragta för avlöningens bestämmande till högre belopp än som genom den då nyligen fastställda staten för statskontoret blivit bestämd för dess sekreterare. Kungl. Maj:ts av vederbörande departementschef tillstyrkta förslag gick åter ut på att kanslerssekreteraren skulle tillerkännas enahanda avlöningsförmåner, som då föreslagits för akademisekreterare, d. v. s. 6,000 kronor, därav 4,000 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte rätt till två ålderstillägg, vardera å 500 kronor. Riksdagens beslut utföll ock i enlighet härmed.

Kommittén har icke velat underlåta framhålla, att med hänsyn till nu anförda omständigheter vissa betänkligheter gjort sig inom kommittén gällande rörande lämpligheten av att lösrycka kanslerssekreterarbefattningen från det samband, vari den i förevarande avseende ansetts böra stå till universiteten, och nu reglera denna befattning efter en för de centrala ämbetsverken vedertagen lönetyp. Det har framhållits, att kanslerssekreterartjänsten såsom till sin natur närmast jämförlig med motsvarande befattningar vid universiteten ock borde underkastas reglering i samband med dessa och till äventyrs i samband med den revidering av avlöningsförhållandena vid universiteten, vilken inom en ej alltför avlägsen framtid åter torde bli aktuell.

Emellertid har kommittén funnit åtskilliga omständigheter tala för ett bifall till universitetskanslerns nu föreliggande förslag, och har kommittén styrkts härutinnan genom vissa av kanslern i ärendet lämnade muntliga upplysningar.

Man torde nämligen vid bedömande av förevarande spörsmål hava att taga i betraktande den ställning, som kanslerssekreteraren intager eller bör intaga till universitetskanslern. Kanslern bör, heter det i gällande universitetsstatuter, utses bland män, som genom sin samhällsställning i förening med nit för vetenskaplig odling kunna verksamt vårda och främja universitetens samt karolinska institutets väl och studiernas sunna förkovran. I enlighet härmed har också städse de akademiska myndigheternas val fallit på personer, vilka genom personliga egenskaper och en högt stående och inflytelserik ställning ansetts kunna befrämja universitetens och vetenskapernas intressen. Det må vidare erinras, att kanslersposten är att i hög grad betrakta som en hedersbefattning och i följd därav är oavlönad.

Med den ställning, som kanslern sålunda intager, synes det uppenbart, att vissa kvalifikationer böra vara oeftergivliga i avseende å den tjänsteman, som har att under kanslern svara för de på dennes prövning beroende mål och ärenden. Då måste uppenbarligen på kanslerssekreteraren ställas rätt så avsevärda anspråk på vissa fackinsikter, speciellt om den akademiska undervisningen och om universitetens inre liv och interna förhållanden i övrigt, i all synnerhet som en ingående kännedom i dessa stycken icke kan under alla förhållanden fordras av kanslern. Härtill kommer vidare den av ärendenas stegrade mängd betingade ökade föredragningskyldighet, som numera åvilar kanslerssekreteraren; enligt vad för kommittén uppgivits, omfattar denna föredragningskyldighet minst tre timmar i veckan, understundom mera.

Vid nu anförda omständigheter och även med hänsyn till riksdagens omförmälda beslut angående lönereglering för sekreterarna vid justiekanslersämbetet och justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna har kommittén ansett sig böra tillstyrka, att kanslerssekreteraren i avlöningshänseende likställes med tjänsteman i tredje normalgraden och sålunda tillerkännas lön 5,000 kronor, tjänstgöringspenningar 2,500 kronor och ortstillägg 600 kronor, vartill efter 5 år må kunna komma ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor. Ortstillägget torde böra utgå allenast i det fall, att kanslerssekreteraren är bosatt i Stockholm. Bestämmelse i detta hänseende har kommittén ansett böra intagas bland avlöningsvillkoren. I likhet med vad fallet är i fråga om sekreteraren hos justiekanslersämbetet och vid justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna, anser kommittén, att vid löneregleringens genomförande kanslerssekreteraren bör erhålla benämningen expeditionssekreterare.

Universitetskanslern har vidare hemställt om rätt för den nuvarande innehavaren av kanslerssekreterarbefattningen att för ålderstillägg såsom innehavare av tjänst med avlöning efter tredje normalgraden tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring. Någon sådan rätt anser kommittén under inga förhållanden böra ifrågakomma lika litet som, på sätt av riksdagens beslut uttryckligen framgår, att dylikt medgivande lämnades vid regleringen av sekreterarbefattningarna hos justiekanslersämbetet och vid justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna eller plägat lämnas i andra liknande fall, då befattning uppflyttats från lägre till högre avlöningsgrad.

I övrigt torde nu gällande avlöningsvillkor för kanslerssekreteraren (kungl. kungörelsen den 13 juni 1908) böra för den nya expeditionssekreteraren äga giltighet, dock med iakttagande av vissa ändringar, som av riksdagen vid under senare år beslutade löneregleringar vidtagits.

I anseende å övriga av universitetskanslern framställda önskemål anför kommittén följande:

Universitetskanslerns förslag innebär vidare anställande å kanslersexpeditionen av ett kvinnligt biträde med avlöning efter den för dylika biträden vedertagna andra graden. Kommittén finner övertygande skäl vara anförda för en sådan anordning och har intet att däremot erinra. Avlöningen för detta biträde torde, i enlighet med vad kommittén i sitt betänkande angående reglering av de inom statsförvaltningen anställda ordinarie kvinnliga biträdenas avlöningsförmåner m. m. (delen LVIII) föreslagit för kvinnliga biträden av andra graden vid centrala ämbetsverk, bestämmas till 2 000 kronor, därav 1,300 kronor lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, vartill skulle kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor; av ålderstillägget skulle 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

I fråga om avlöningsvillkor torde för det kvinnliga biträdet böra i tillämpliga delar gälla vad för expeditionssekreteraren föreskrives ävensom vad i övrigt är eller kan vara för kvinnliga biträden i allmänhet stadgat.

I stället för nuvarande arvode för tjänstebiträde åt kanslerssekreteraren å 1,500 kronor (därav 250 kronor såsom vikariatsersättning under kanslerssekreterarens semester) har föreslagits arvode åt en *amanuens* å 2,000 kronor, ingående i den såsom förslagsanslag högst i kanslerns statförslag uppförda posten: till vikariatsersättningar samt avlönande av amanuens. Kommittén inser väl behovet för expeditionssekreteraren att hava tillgång till manligt biträde med tjänstemannautbildning och med skyldighet att vikariera för expeditionssekreteraren under dennes semester och tjänstledighet, och har kommittén intet att erinra mot att detta arvode bestämmes till 2 000 kronor. Att emellertid denna amanuens vid vikariat på grund av semester tillerkännes högre gottgörelse än i dylika fall i regel plägar medgivas, nämligen belopp, mot-varande den semesterlediges tjänstgöringspenningar, anser sig kommittén icke kunna tillstyrka.

I övrigt hänvisar kommittén i avseende å ersättning för vikariat under ordinarie tjänst innehavares tjänstledighet till vederbörande avlöningsvillkor.

Vad så angår förslaget om anställande av en ordinarie *vaktmästare* vid kanslers-expeditionen, är kommittén ingalunda övertygad om att full sysselsättning skulle kunna beredas en sådan befattningshavare. Det synes kommittén vara tillfyllest, därest det nuvarande arvodet åt vaktmästarbiträde höjes från nu utgående 800 till 1,200 kronor, i samband varmed ifrågavarande anslagspost synes böra benämnas: för bestridande av vaktmästargöromål.

I fråga om *vikariatsersättningar* har föreslagits beräkning av härför erforderligt belopp såväl för tid, varunder ordinarie befattningshavare åtnjöte semester, som för tid, varunder dessa tilläventyrs åtnjöte tjänstledighet utan skyldighet att för avlönande av vikarie avstå mer än tjänstgöringspenningarna.

Då kommittén ej kunnat tillstyrka inrättandet av en ordinarie vaktmästarbefattning, är i nu förevarande hänseende fråga allenast om vikariat för expeditionssekreteraren och det kvinnliga biträdet.

Med tillämpning av de i allmänhet tillämpade och godkända grunder vid beräkning av medel å stat till vikariatsersättningar skulle enligt kommitténs mening ett belopp av 600 kronor kunna för nu ifrågavarande ändamål anses tillfyllest. Lägges härtill ovanberörda amanuensarvode, 2,000 kronor, skulle anslagsposten till vikariatsersättningar och avlönande av amanuens böra upptagas till 2,600 kronor.

Det i nuvarande stat såsom förslagsanslag hö st uppförda anslaget å 1,350 kronor till anlitande av *sakkunniga biträden* har föreslagits nedsatt till 1,200 kronor. Inom kommittén hur en viss tvekan gjort sig gällande rörande den fortfarande behövligheten av ett sådant anslag; då kanslern emellertid ansett bibehållande av ett anslag för ändamålet oundgängligt och kommittén saknar möjlighet att bedöma, i vilken utsträckning detta anslag torde komma att anlitas, har kommittén icke ansett sig böra göra någon erinran mot vad kanslern i förevarande avseende föreslagit.

Till *hyra och expenser* har i det föreliggande statförslaget såsom förslagsanslag uppförts ett belopp av 4,100 kronor. Den nuvarande anordningen, enligt vilken det för detta ändamål m. m. nu anvisade fasta anslaget å 1,400 kronor uppbäres av kanslerssekreteraren med skyldighet för honom att bestrida de med anslaget avsedda ut-

gifterna, anser kommittén i likhet med kanslern vara i flera avseenden otillfredsställande. I det nu föreliggande beloppet, 4,100 kronor, ingår till bestridande av kostnader för skrivmaterialier m. fl. angivna expenser en beräknad summa av 750 kronor; mot detta belopp anser kommittén sig icke böra göra någon erinran. Till förhyrande av lokal jämte uppvärmning och belysning ävensom till städning och rengöring av lokalen har beräknats 3,350 kronor för år. Beträffande sistnämnda belopp jämte anslag till flyttningskostnad och ankaffning av inventarier m. m., anser kommittén det ligga utanför dess uppdrag att yttra sig; kommittén föreställer sig, att byggnadsstyrelsens yttrande kommer att inbämtas för utvärderande av möjlighet för kanslersexpeditionen att erhålla lokal i något staten tillhörigt hus.

Kanslern har emellertid föreslagit, att de nu såsom bidrag till kanslerssekreterarens avlöning från Stockholms och Göteborgs högskolor utgående beloppen, tillhoppa 1,500 kronor, borde tagas i anspråk såsom bidrag till bekostande av kanslersexpeditionens utgifter för hyra och expenser. Kommittén finner en sådan anordning lämplig.

Framställning från universitetskanslern 19/11 1918 angående särskilda anslag för upprätthållande av arbetet vid kanslersexpeditionen.

De av kanslern i skrivelsen den 28 oktober 1918 åberopade förhållandena i avseende å svårigheterna att erhålla arbetskrafter vid expeditionen hava föranlett kanslern att i skrivelse den 19 november 1918 framlägga förslag om åtgärder för beredande av medel till uppehållande av verksamheten vid expeditionen under de sista månaderna av år 1918 samt under år 1919.

Kanslern anför härutinnan följande:

Uti skrivelse den 28 oktober 1918 angående vissa begärda ändringar i staten för universitetskanslersexpeditionen har jag, bland annat, dels framhållit, hurusom under år 1918 upprepade försök att få amanuensbefattningen vid sagda expedition nöjaktigt besatt misslyckats, och att förhållandena vid expeditionen småningom blivit fullständigt ohållbara, i det att balans av ärenden uppstått och vissa göromål vid expeditionen, delvis av större vikt, måst eftersättas, dels ock anført, att erfarenheten visat, att då amanuens med kompetens för vikariat å kanslerssekreterarbefattningen och med skyldighet att vikariera icke funnits tillgänglig, synnerligen stora svårigheter uppstått att under kanslerssekreterarens sjukdom anskaffa lämplig vikarie; varjämte jag förklarade mig hava för avsikt att för täckande av redan under år 1918 uppkomna och för år 1919 med säkerhet påräkneliga extra utgifter för avlöningar vid expeditionen påkalla Kungl. Maj:ts beslut om särskilda anslag.

Ovan berörda svårigheter hava vållat, dels att extra arbetskraft måst anlitas för avarbetande av omförmälda balans, och dels att vikariearvoden måst ställas i utsikt, vilkas belopp överskrida härför enligt universitetskanslersexpeditionens stat tillgängliga anslag, bland vilka icke finnes något förslagsanslag — oberäknat ett förslagsanslag högst till anlitande av sakkunniga biträden.

Sålunda har det visat sig oundgängligt att för månaderna oktober, november och december 1918 vid expeditionen anställa ett särskilt, kvalificerat biträde, som haft i uppdrag framför allt att biträda med uppsättning av koncept o. d. Härför har nämnda biträde betingat sig ett månatligt arvode av 250 kronor. Till betäckande av denna kostnad erfordras alltså 750 kronor.

Under största delen av augusti och hela september månad 1918 var kanslerssekreteraren av sjukdom hindrad att uppehålla sin befattning. Under nämnda tid

tjänstgjorde två vikarier för honom, den ene, vilken tillika uppehöll amanuensbefattningen under tiden från och med den 5 augusti till och med den 4 september och den senare från och med den 5 till och med den 30 september. Den förre har, jämte amanuensarvode efter 104 kronor 17 öre i månaden, hittills uppburit allenast ett belopp motsvarande tjänstgöringspenningarna å kanslerssekreterarbefattningen eller 166 kronor 67 öre för månad, som utgått av det till tjänstebiträde åt kanslerssekreteraren å staten anvisade anslaget å 1,500 kronor. Han lär såsom ordinarie tjänsteman vid universitetet i Uppsala icke vara berättigad att för arbetet vid universitetskanslersexpeditionen uppbära något krigstidstillägg. Han har emellertid ifrågasatt ett vikariearvode å 500 kronor, varvid han dock förklarat sig icke hava något att erinra emot att härifrån må avdragas, förutom de uppburna tjänstgöringspenningarna, jämväl dels av honom uppburet amanuensarvode, 101 kronor 14 öre, dels och skillnaden mellan ett av honom i ansökning begärt belopp av 105 kronor, utgörande resekostnads- och traktamentsersättning för en utav honom i tjänsten företagen resa och de faktiska resekostnaderna 42 kronor eller sålunda ett belopp av 63 kronor, vadan det av honom ifrågasatta fyllnadsbeloppet alltså skulle utgöra 169 kronor 19 öre. Den andra vikarien, som likaledes i egenskap av ordinarie befattningshavare ej torde hava rätt att vid expeditionen uppbära krigstidstillägg, har betingat sig vikariearvode, beräknat efter 500 kronor för månad, eller sålunda för 26 dagar 433 kronor 33 öre. Härav har han uppburit 144 kronor 44 öre, utgörande tjänstgöringspenningar, som kanslerssekreteraren under tjänstledighet på grund av sjukdom fått avstå, vadan det av sistnämnda vikarie begärda fyllnadsarvode uppgår till 288 kronor 89 öre.

Slutligen har under tiden från och med den 4 september till och med den 31 oktober amanuensbefattningen uppehållits av ett kvalificerat kvinnligt biträde, som härför betingat sig utöver amanuensarvodet, 104 kronor 17 öre för månad, ett tilläggsarvode av 100 kronor.

För bestridande av nämnda fyllnadsarvodet, tillhopa 1,308 kronor 8 öre, finnes tillgängligt ett belopp av 155 kronor 65 öre, utgörande besparing å anslaget till tjänstebiträde åt kanslerssekreteraren, uppkommen därigenom, att någon innehavare av amanuensbefattningen tidtals under år 1918 icke kunnat erhållas.

För år 1918 erfordras alltså ett fyllnadsbelopp av 1,152 kronor 43 öre.

Under år 1919, således innan begärd ny stat kunnat träda i tillämpning, kommer det otvivelaktigt att fortfarande visa sig omöjligt att till den nuvarande amanuens-tjänsten med nuvarande arvode anskaffa kompetent innehavare. Det torde bliva nödvändigt att bereda utväg att redan från och med 1919 års början förse expeditionen med arbetskrafter i överensstämmelse med vad jag i ovanberörda skrivelse begärt. Detta gäller även beträffande behovet av en bättre avlönad vaktmästartjänst. Skulle den nuvarande 76-årige vaktmästaren under år 1919 lämna sin tjänst, bleve det säkerligen omöjligt att för det nu anslagna arvodesbeloppet, 800 kronor om året, anskaffa någon efterträdare till honom, varförutom det visat sig mer och mer behövt att under hela den dagliga arbetstiden hava tillräckligt biträde av vaktmästare, under det att av den nuvarande vaktmästaren icke kunnat rimligtvis påfördras någon sådan ständig tjänstgöring.

I ovannämnda skrivelse den 28 oktober 1918 har jag begärt inrättande av en ny kvinnlig biträdesbefattning med lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 550 kronor och ortstillägg 150 kronor, tillhopa 1,600 kronor, oberäknat åldersstillägg, samt av en vaktmästarbefattning med lön 700 kronor, tjänstgöringspenningar 350 kronor och ortstillägg 150 kronor, tillhopa 1,200 kronor, likaledes oberäknat ålders-

tillägg; varjämte jag gjort framställning om beviljande av anslag, avsett, bland annat, för vikariatsersättning åt kanslerssekreterarens vikarie under dennes semester, 750 kronor, samt till avlönande av en amanuens, 2,000 kronor. I anslutning härtill och med beräkning, att under år 1919 må komma att beviljas krigstidstillägg å vederbörande avlöningsbelopp med sjuttiofem procent, föreslår jag, att de för år 1919 behövliga anslagsbeloppen måtte beräknas sålunda:

Kvinnligt biträde (1.600 + 1,200).....	kronor 2,800: —
Vaktmästare (1,200 + 900)	» 2,100: —
Vikariatsersättning	» 750: —
Amanuensarvode	» 2 000: —
<hr/>	
Summa kronor 7,650: —	

<i>Avgår:</i> på stat uppfört anslag	
till tjänstebiträde åt kanslerssekreteraren	kronor 1,500: —
till vaktmästarbiträde.....	» 800: —
<hr/>	
Summa kronor 5,350: —	

På grund av vad sålunda anförts, hemställer kanslern, det tacktes Kungl. Maj:t bevilja och — vad anslagen för år 1919 beträffar t. ex. kvartalsvis — ställa till kanslerssekreterarens förfoga mot redovisningsskyldighet i vanlig ordning, dels under år 1918 ett belopp av 1,152 kronor 43 öre och dels under år 1919 ett belopp av 5,350 kronor, att användas för här ovan angivna särskilda ändamål.

Departementschefen.

Såsom framgår av universitetskanslerns ovanberörda skrivelse, har kanslersexpeditionen haft att kämpa med åtskilliga svårigheter i avseende å rekrytering av för expeditionen erforderlig personal. Såväl dessa omständigheter som andra förhållanden inom expeditionen hava nu föranlett kanslern att framlägga ett förslag, som avser en helt och hållet ny organisation av arbetskrafterna vid kanslersexpeditionen. Att åtgärder böra vidtagas för avhjälpande av omförmälda svårigheter, därom är jag ense med kanslern, men jag finner mig icke i allo kunna understödja de förslag, som av kanslern i detta syfte framlagts.

Vad först beträffar förslaget om förhöjning av kanslerssekreterarens avlöningsförmåner från de nuvarande, motsvarande en akademisekreterares avlönning, till en avlönning, som tillkommer tredje gradens tjänstemän inom centrala verk, hava, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, vissa betänkligheter härutinnan rests inom löneregleringskommittén. För egen del har jag ej kunnat underlåta att fästa avseende härå. Oaktat jag känt mig tveksam, huruvida under nuvarande förhållanden en omreglering av befattningen bör äga rum, har jag likväl med hänsyn till vad löneregleringskommittén anfört till stöd för förslaget låtit mina betänkligheter

i denna del fara. Jag får alltså tillstyrka kanslerssekreterarbefattningens förvandling till en tredje gradens tjänst med därmed förenade avlöningsförmåner. Innehavaren av befattningen skulle enligt kommitténs förslag benämnas expeditionssekreterare. Då kanslern inför mig uttryckt sin önskan, att den nuvarande benämningen, som burits av tjänstens innehavare allt sedan befattningens inrättande, måtte bibehållas, har jag ansett detta önskemål böra röna tillmötesgående och hemställer förty, att tjänstinnehavaren även framgent benämnas kanslerssekreterare. I övrigt ansluter jag mig i denna punkt till kommitténs förslag. Någon rätt för nuvarande innehavaren av tjänsten att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring anser jag i likhet med kommittén icke böra ifrågakomma.

Den av kanslern föreslagna och av löneregleringskommittén tillstyrkta anordningen med anställande vid kanslersexpeditionen av ett ordinarie kvinnligt biträde finner jag ändamålsenlig. Likaså finner jag skal tala för att detta biträde i avlöningshänseende jämsättes med kvinnliga biträden av andra graden; avlöningen bör beräknas efter vad i årets statsverksproposition för sådana biträden föreslagits.

Beträffande vad kommittén ifrågasatt angående anslag till amanuens och vaktmästarbiträde anser jag mig böra förorda vad densamma i dessa avseenden tillstyrkt. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera utfärda de närmare bestämmelser, vilka bliva erforderliga rörande tjänstgöringsskyldighet m. m. för den vid kanslersexpeditionen anställda personalen.

I fråga om vikariatsersättning har kommittén ifrågasatt avsevärt lägre belopp än det av universitetskanslern föreslagna. Medan den sistnämnde beräknat som vikariatsersättning för kanslerssekreteraren och det kvinnliga biträdet sammanlagt 1,650 kronor, därvid hänsyn tagits dels till vanliga semestervikariat, dels ock till vikariat under tid, varunder befattningshavarna i fråga tilläventyrs åtnjöte tjänstledighet utan skyldighet att avstå mera än tjänstgöringspenningarna, har löneregleringskommittén med tillämpning av eljest vanliga grunder stannat vid ett belopp av 600 kronor. Kanslern har för mig uttryckt sina bekymmer över detta förslag med hänsyn till de säregna förhållanden, som rådde inom kanslersexpeditionen, där tillgång till lämplig vikarie svårigen kunde påräknas mot erhållande av vederbörande ordinarie befattningshavares tjänstgöringspenningar. Dessa betänkligheter äro ock efter min uppfattning fullt grundade. För år 1918 hava medel för upprätthållande av kanslersexpeditionens verksamhet delvis måst anvisas av åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter, och denna nödfallsutväg skulle otvivelaktigt även framdeles årligen få anlitas, därest

så lågt belopp som det av kommittén föreslagna bleve uppfört i staten. Jag finner därför en höjning av detta belopp nödvändig. Därvid beräknar jag, att vikariatsersättningen under kanslerssekreterarens semester kan komma att utgå med högst 750 kronor och för kvinnliga biträdet med högst 175 kronor eller sammanlagt 925 kronor. Därutöver kunna, såsom universitetskanslern jämväl framhållit, medel bliva erforderliga, för den händelse vikariat skulle, såsom t. ex. vid sjukdomsfall, erfordras under tjänstledighet, då vederbörande befattningshavare av sin avlöning är skyldig att avstå allenast tjänstgöringspenningarna. Jag har tänkt mig, att man skulle i detta avseende finna en lämplig anordning, därest anslaget till vikariatsersättningar sammanfördes med det av löneregleringskommittén förordade anslaget av 1,200 kronor till anlitande av sakkunniga biträden, därvid det sammanlagda beloppet tilltoges med någon marginal för bestridande av kostnaderna för vikariat av nyss angivet slag. Om detta gemensamma anslag bestämdes till 2,500 kronor, skulle 375 kronor ($925 + 1,200 + 375$) finnas att tillgå vid förefallande behov. Därmed vunnas ock en även ur andra synpunkter önskvärd ökad rörelsefrihet i fråga om dispositionen av anslaget till anlitande av sakkunniga biträden. Hela anslaget bör erhålla natur av förslagsanslag, högst. För anslagets användande i enlighet med här angivna grunder torde föreskrifter böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

Beträffande vidare anslag till hyra och expenser är jag ense med såväl kanslern som löneregleringskommittén, att den nuvarande anordningen är mindre tillfredsställande. Enligt vad jag inhämtat, torde någon möjlighet ej förefinnas för kanslersexpeditionen att erhålla lokal i något staten tillhörigt hus. Vid sådant förhållande böra givetvis medel beräknas för ändamålet. Mot den av kanslern angivna summan av tillhoppa 3,350 kronor för år till hyra jämte uppvärmning och belysning ävensom till städning och rengöring av lokalerna finner jag under nuvarande förhållanden inga berättigade gensagor kunna yppas. Till skrivmaterialier och expenser i övrigt har beräknats 750 kronor; ej heller i fråga om detta belopp har jag någon erinran att framställa. Sammanlagt skulle alltså till hyra och expenser erfordras ett belopp av 4,100 kronor, vilket anslag synes mig lämpligen böra hava karaktär av förslagsanslag, högst. Det har vidare föreslagits, att de nu såsom bidrag till kanslerssekreterarens avlöning från Stockholms och Göteborgs högskolor utgående beloppen, tillhoppa 1,500 kronor, borde tagas i anspråk såsom bidrag till bekostande av expeditionens utgifter för hyra och expenser. Jag finner denna anordning ändamålsenlig. I statsanslag skulle då för ändamålet erfordras ett belopp av 2,600 kronor, sammanlagt med ovannämnda belopp av 2,500 kronor uppfört såsom förslagsanslag, högst 5,100 kronor.

I enlighet med vad jag anfört och förordat skulle alltså för universitetskanslersexpeditionen uppställas följande

Utgiftsstat.

	Lön. Kronor.	Tjänstgöringspenningar. Kronor.	Ortstillägg. Kronor.	Summa. Kronor.	Anmärkningar.
1) <i>Bestämt anslag:</i>					
1 kanslerssekreterare ...	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av ålderstilläggen 100 kronor utgöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.
För bestridande av vaktmästargöromål	—	—	—	1,200	
Till avlönande av amanuens	—	—	—	2 000	
Summa	—	—	—	13,300	
2) <i>Förslagsanslag, högst:</i>					
Till vikariatsersättningar och sakkunniga biträden	—	—	—	2,500	
Till hyra och expenser	—	—	—	4,100	
Summa	—	—	—	6 600	
Säger för universitetskanslersexpeditionen				19,900	

Till bestridande av oförmålda utgifter skulle vara att tillgå dels två ordinarie statsanslag, ett bestämt anslag å 13,300 kronor och ett förslagsanslag å högst 5,100 kronor, tillhoppa 18,400 kronor, dels ock beräknade bidrag från Stockholms och Göteborgs högskolor å tillhoppa 1,500 kronor.

De nuvarande anslagen till kanslersexpeditionen uppgå tillhoppa till 9,550 kronor. Den av mig framlagda staten skulle alltså medföra en

ökning av statens bidrag till kanslersexpeditionen med 8,850 kronor. För ändamålet har i statsverkspropositionen beräknats ett belopp av 9,000 kronor.

Vidare torde i fråga om ordinarie befattningshavare vid kanslersexpeditionen böra i huvudsaklig anslutning till vad lönerregleringskommittén föreslagit föreskrivas följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av de för dessa tjänstinnehavare föreslagna avlöningsförmånerna, nämligen:

i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av universitetskanslersexpeditionen eller eljest kan vara stadgad, ävensom, därest expeditionens ställning inom statsförvaltningen så förändras, att densamma ej längre kan anses såsom självständigt verk, eller därest vissa ifrågavarande expedition tillhörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom det verk, till vilket göromålen överlämnas;

att befattningshavare skall, därest kanslersexpeditionen varder förflyttad till annan ort i riket än Stockholm, låta sig förflyttas till den ort, dit expeditionen må bliva förlagd, varvid befattningshavarens rätt till åtnjutande av det för befattningen i stat uppförda ortstillägg förfaller för den tid, varunder expeditionen sålunda är förlagd till annan ort än Stockholm, skolandet dock skälig ersättning för flyttningskostnad utgå;

att befattningshavare vidare skall, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom den centrala statsförvaltningen;

att med ordinarie befattning vid kanslersexpeditionen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat; samt

att med ordinarie befattning vid expeditionen ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej, vad angår kanslerssekreteraren, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, kanslern för rikets universitet uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid expeditionen,

finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmåners uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, därest sådant utgår, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, därest sådant utgår, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller tagen i häkte, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägg utgå till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av avlöningen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten för

första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omnämnda avlöningsförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd, samt

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av avlöningsförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av kanslerssekreteraren under en och en halv månad samt av det kvinnliga biträdet under en månad; samt

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya avlöningsstatens ikraftträdande eller, så vitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnligt biträde:

att beträffande det i staten upptagna kvinnliga biträdet skola i övrigt lända till efterrättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Jag vill till sist något beröra kanslerns förslag om utverkande av medel för tillgodoseende av kanslersexpeditionens behov under tiden intill dess ny stat kan komma att träda i kraft.

För hyra av erforderlig lokal jämte städning m. m. från och med den 1 oktober 1919 till utgången av samma år skulle enligt kanslerns förslag erfordras omkring 840 kronor. Flyttningskostnader hava beräknats till omkring 250 kronor, och för anskaffande av möbler och övriga erforderliga inventarier har kanslern räknat med ett belopp av 3,500 kronor. Tillhoppa skulle för nu berörda ändamål erfordras omkring 4,600 kronor, vilken summa kanslern anser böra äskas å tilläggsstat för år 1919. Mot vad i dessa avseenden föreslagits har jag ej funnit anledning till annan erinran än att det synes mig vara lämpligt att å tilläggsstaten för år 1919

beräknas medel för de hyresbelopp, som böra erläggas under nämnda år, eller således för hyrestiden den 1 oktober 1919—31 mars 1920. Det av kanslern äskade beloppet bör därför ökas med 840 kronor. Givetvis medför denna jämkning, att de till hyra m. m. begärda medlen å 1920 års stat komma att avse hyresåret den 1 april 1920—31 mars 1921.

Vad vidare beträffar de av kanslern i skrivelsen den 19 november 1918 gjorda förslagen angående medel för uppehållande av kanslersexpeditionens verksamhet under år 1918 och 1919, anser jag mig nu endast kunna taga hänsyn till förslaget i vad det avser år 1919. På min hemställan har nämligen Kungl. Maj:t enligt beslut den 17 januari 1919 anvisat erforderliga medel för expeditionens tillgodoseende under år 1918. Ej heller beträffande år 1919 kan jag helt godtaga de av kanslern gjorda beräkningarna; behörig hänsyn bör nämligen tagas till den av mig förordade ordinarie staten, vilken skulle träda i kraft från och med år 1920. Med aktgivande härå och med bifall i övrigt till kanslerns äskanden i avseende å år 1919 skulle alltså erfordras till ett kvinnligt biträde 1,950 kronor (= normalavlöning, minskad med ett pensionsavgift motsvarande belopp), till bestridande av vaktmästargöromål 1,200 kronor, till amanuens 2,000 kronor samt till vikariatsersättningar 600 kronor, tillhoppa 5,750 kronor. Drages från sistnämnda belopp nu tillgängliga anslag till tjänstebiträde åt kanslerssekreteraren och till vaktmästarbiträde å sammanlagt 2,300 kronor, erhålles en summa av 3,450 kronor, vilken alltså betecknar det för behörigt uppehållande av kanslersexpeditionens verksamhet under år 1919 erforderliga tilläggsanslaget. Sistnämnda belopp anser jag böra äskas å tilläggsstat för sistnämnda år.

Sammanlagt skulle alltså böra på tilläggsstat för år 1919 begäras 8,890 kronor. För ändamålet är beräknat ett belopp av 10,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att

dels godkänna den av mig föreslagna utgiftsstaten för universitetskanslersexpeditionen att tillämpas från och med år 1920 samt de av mig förordade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i staten upptagna avlöningsförmåner;

dels, vid bifall till det av mig framlagda statförslaget, höja det ordinarie anslaget till universitetskanslersexpeditionen, nu 9,550 kronor, därav 8,200 kronor bestämt anslag och 1,350 kronor förslagsanslag, högst, med 8,850 kronor, därav 5,100 kronor bestämt anslag

och 3,750 kronor förslagsanslag, högst, till 18,400 kronor, därav 13,300 kronor bestämt anslag och 5,100 kronor förslagsanslag, högst;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder befattning vid universitetskanslersexpeditionen, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser, samt

att nuvarande kanslerssekreteraren, därest han icke före den 15 november 1919 anmäler, att han vill underkasta sig den nya staten och därvid fästade villkor och bestämmelser, och därest han icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid honom enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

dels ock på tilläggsstat för år 1919 såsom förslagsanslag, högst, anvisa

för hyra av arkiv- och expeditionslokal för universitetskanslersexpeditionen för tiden den 1 oktober 1919—den 31 mars 1920 jämte städning och rengöring därav samt för bestridande av flyttningskostnad och anskaffande av inventarier till berörda lokal 5,440 kronor samt

för uppehållande av verksamheten vid universitetskanslersexpeditionen under år 1919 3,450 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.